

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бухгалтерський облік в управлінні підприємством

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Бухгалтерський облік в управлінні підприємством
Викладач (-і)	Лещук Г.В., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(067)2559984
E-mail викладача	halyna.leshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/33aa3c6ccb6bcd48236b
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Ускладнення умов господарювання спричиняють зростання вимог до організації менеджменту підприємств та їх об'єднань. Слід враховувати, що розроблення дієвих керівних впливів, обґрунтування стратегії розвитку чи підвищення ефективності функціонування можливо лише на основі консолідації облікової інформації та приведення її у відповідність до потреб зацікавлених в ній осіб. Забезпечити таку відповідність можна лише у разі раціональної організації облікового процесу. При цьому така організація має враховувати всі можливі інформаційні потреби менеджменту підприємства. Це можливо лише у тому разі, якщо виконавці облікового процесу усвідомлюватимуть напроми використання облікової інформації менеджментом підприємства та систематично здійснювати-муть роботу щодо вдосконалення облікового процесу та підвищення достовірності облікових даних. Водночас особа, яка приймає рішення, також має усвідомлювати весь спектр можливостей облікової системи у сфері формування потрібної для розроблення керівних впливів інформації. Отже, набуває вагомого значення формування у студентів облікових спеціальностей компетентностей щодо формування задоволення інформаційних потреб менеджменту підприємства.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета формування системи знань з підготовки облікової інформації як основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством. У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: теорію, методологію, практику формування облікової інформації для сучасних і потенційних потреб управління підприємством; теоретичні, методичні та практичні засади використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела в управлінні підприємством; порядок формування бухгалтерської звітності для управління підприємством; сутність професійного судження та порядок його застосування в бухгалтерському обліку;</p> <p>вміти: класифікувати облікову інформацію, будувати систему бухгалтерського обліку для потреб управління; організувати формування облікової інформації за стадіями облікового процесу, управляти якістю бухгалтерського обліку, контролювати якість облікової інформації; здійснювати підготовку бухгалтерської звітності, визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, консультувати управлінський персонал підприємства щодо облікової інформації, розробляти форми управлінської бухгалтерської звітності; формувати управлінську бухгалтерську звітність для управління економічним об'єктом; оцінювати інформаційні потреби користувачів, якість облікової інформації та бухгалтерську звітність; застосовувати техніки та методики надання облікової інформації для сучасних та потенційних потреб управління підприємством.</p>	

Результати навчання:

ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

ПР18. Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Компетентності:

ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність працювати в команді.

ЗК04. Здатність працювати автономно.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

СК03. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків.

СК04. Здатність формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, коректно інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень.

СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

СК06. Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності.

СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

СК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
практичні	30
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
1	071Облік і оподаткування	другий	обов'язкова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством. <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть облікової інформації, її призначення та види. 2. Користувачі облікової інформації та їх інформаційні потреби. 3. Вимоги, яким має відповідати інформаційна система в обліку і звітності. 4. Суттєвість та релевантність інформації. 	2	2	8
Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством. <ol style="list-style-type: none"> 1. Бухгалтерський облік як інформаційна система управління підприємством. 2. Концептуальні основи методології побудови бухгалтерського обліку. 3. Принципи побудови бухгалтерського обліку. 4. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. 	2	2	8
Тема 3. Принципи, методика і техніка підготовки управлінської бухгалтерської звітності. <ol style="list-style-type: none"> 1. Види бухгалтерської звітності. 2. Принципи управлінської бухгалтерської звітності. 3. Види та форми управлінської звітності відповідно до інформаційних потреб користувачів облікової інформації в управлінні підприємством. 4. Методика формування показників і техніка складання звітності для управління підприємством. 	2	2	8
Тема 4. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень. Облікова політика в ціноутворенні. <ol style="list-style-type: none"> 1. Системи, варіанти та загальна побудова обліку витрат. 2. Бюджет як інструмент оцінки очікуваних витрат в системі управління підприємством. 3. Завдання, функції ціноутворення та обліку витрат підприємства. 4. Управління методами ціноутворення в управлінському обліку. 5. Трансфертне ціноутворення: правова основа, податкові наслідки та контроль. 6. Облікова політика як інструмент управління показниками фінансового стану підприємства. 	2	2	8
Тема 5. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства. <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості вартісно-орієнтованого підходу до управління. 2. Підходи та методи оцінки вартості підприємства. 3. Міжнародні моделі звітності про вартість підприємства. 4. Асиметрія облікової інформації в показниках вартості підприємства. 	4	2	12

<p>Тема 6. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збалансована система показників у системі стратегічного управлінського обліку як метод стратегічного управління. 2. Методики розробки збалансованої системи показників на підприємстві. 3. Система збалансованих показників як інструмент управління вартістю підприємства. 	4	4	16
<p>Тема 7. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасний інструментарій корпоративного обліку за сегментами. 2. Оцінка і її роль в інтерпретації показників звітності для потреб управління. 3. Трансформація і консолідація показників звітності бухгалтерського обліку для формування інформації в процесі управління підприємством. 	4	4	16
<p>Тема 8. Бухгалтерський облік для прийняття екологічних та соціальних рішень.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка соціального управління та його взаємозв'язок з бухгалтерським обліком. 2. Оцінка вартості і цінності трудових ресурсів для цілей управління. 3. Принципи і стандарти корпоративної соціальної звітності. 4. Облік соціальної відповідальності. 5. Екологічний облік: сутність, проблеми впровадження та перспективи розвитку. 6. Екологічна звітність: суть, зміст показників, форма та особливості розкриття. 	4	4	16
<p>Тема 9. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Облікова інформація в управлінні економічними ризиками підприємства. 2. Управління бухгалтерськими ризиками для забезпечення безперервності діяльності підприємства. 	4	4	16
<p>Тема 10. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якісні характеристики облікової інформації. 2. Методи забезпечення якості сучасних систем обліку. 3. Оцінка якості облікової інформації. 	4	4	16
Разом	30	30	120

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100 бална – 50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен;</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Вимоги до письмових робіт	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	Максимальну оцінку 50 балів студент може отримати протягом семестру, 50 балів за залік. Мінімальним допуском до заліку є 25 балів.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» складає 60 годин. Студентам пропонується виконання протягом семестру завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/33aa3c6ccb6bcd48236b). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.

7. Політика курсу

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимогах.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

8. Рекомендована література

1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : конспект лекцій для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" денної і заочної форм навчання / уклад. І. Б. Садовська. – Луцьк : Луцький НТУ, 2014. – 73 с.
2. Кизим М. О. Збалансована система показників / М. О. Кизим, А. А. Пилипенко, В. А. Зінченко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 192 с.
3. Кузнецова С. А. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. / С. А. Кузнецова. – Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2008. – 230 с.
4. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посіб. для студентів спеціальності "Облік і аудит" / під ред. Ф. Ф. Бутинця та М. М. Шигун. – Житомир : ЖДТУ, 2004. – 352 с.
5. Пилипенко А. А. Менеджмент : підручник / А. А. Пилипенко, С. М. Пилипенко, І. П. Отенко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 456 с.
6. Пилипенко А. А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства : наукове видання / А. А. Пилипенко. – Х. : ВИД. ХНЕУ, 2007. – 276 с.
7. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. / В. В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2006. – 526 с.
8. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік / В. Р. Шевчук. – К. : Алерта, 2009. – 176 с.
9. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 184 с.
11. Бочуля Т. В. Інноваційний розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством / Т. В. Бочуля. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2015. – 404 с.
12. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : монографія / Ю. А. Верига [та ін.] ; заг. ред. О. М. Губачова ; Укоопспілка, Полтавський ун-т споживчої кооперації України. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – 337 с.
13. Голов С. Ф. Управлінський облік / С. Ф. Голов. – К. : Лібра, 2010. – 704 с.
14. Євдокимов В. В. Адаптивна модель інтегрованої системи бухгалтерського обліку : монографія / В. В. Євдокимов. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – 516 с.
16. Екологічний, соціальний та людський капітал в теорії бухгалтерського обліку : монографія / Т. В. Давідюк, І. В. Замула, С. Ф. Легенчук. – Житомир : ЖДТУ, 2009. – 480 с.
17. Жук В. Н. Основы институциональной теории бухгалтерского учета / В. Н. Жук. – К. : Аграрная наука, 2013. – 408 с.
19. Корягін М. В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : монографія / М. В. Корягін, П. О. Куцик. – К. : Інтерсервіс, 2016. – 276 с.
20. Корягін М. В. Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства: теоретико-методологічні концепції : монографія / М. В. Корягін. – Львів : ЛКА, 2012. – 389 с.
21. Корягін М. В. Оцінювання вартості підприємства в системі бухгалтерського обліку : монографія / М. В. Корягін. – Львів: ТОВ "НВП "Інтер-сервіс". – 2012. – 262 с.
22. Кузнецова С. А. Організація облікової інформації в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання : [монографія] / С. А. Кузнецова. – Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2008. – 224 с.
23. Момот Т. В. Вартісно-орієнтоване корпоративне управління : монографія / Т. В. Момот. – Х. : ХНАМГ, 2006. – 380 с.
24. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : навч. посіб. / за заг. ред. Донець Л. І. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
25. Пилипенко А. А. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань : монографія / А. А. Пилипенко, І. П. Дзьобко, О. В. Писарчук ; за заг. ред. Пилипенко А. А. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. – 344 с.
27. Шайкан А. В. Формування інструментарію бухгалтерського обліку у стратегічному управлінні промисловим підприємством : монографія / А. В. Шайкан, Є. В. Афанасьєв ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Геть-мана". – Кривий Ріг : Чернявський Д. О., 2011. – 156 с.
- 28 Інформаційний портал з економіки та фінансів України. – Режим доступу : <http://www.finexpert.ru>.
30. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим до-ступу : <http://minrd.gov.ua/nk>.
31. Задорожний З-М.В., Омецінська І.Я., Богуцька Л.Т. (2018). Управлінський облік: приклади, задачі, тести: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 186 с.
32. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: zakon.rada.gov.ua.
33. Конспект лекцій з курсу «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» для студентів за спеціальності «Облік і оподаткування» (2016) / Укл. І.Я. Омецінська. Тернопіль: ТНЕУ. 64 с.
34. Корягін М. В. (2012) Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства:

- теоретико-методологічні концепції: монографія. Львів: ЛКА, 389 с.
35. Лаговська О.А., Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. (2017). Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник / Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 416 с.
36. Міжнародний стандарт з інтегрованої звітності URL: http://ir.org.ru/attachments/article/108/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf.
37. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 1-34. URL: [http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua).

Викладач _____

_____ Лещук Г.В.